

De bevoegdheid van de Politierechtbank inzake verkeer

Raf Van Gysel

Erik Nauwelaerts

Advocaten te Antwerpen – Ponet & De Vleeschauwer

A. INLEIDING

1. Afbakening van de bijdrage

Meer dan tien jaar na de invoering van artikel 601bis van het Gerechtelijk Wetboek (1) blijkt dat de praktijkjuristen nog steeds een grote creativiteit aan de dag leggen om de ruime bevoegdheid van de politierechtbank verder uit te diepen.

De afwezigheid van een duidelijke en eenvormige definitie van het begrip «verkeersongeval» is uiteraard niet vreemd aan deze creativiteit.

Deze bijdrage beperkt er zich toe om een overzicht te geven van de rechtspraak (2) in de periode 2002-2006 (3) die handelt omtrent de burgerlijke bevoegdheid van de politierechtbank (art. 601bis Ger. W.). Op het eerste zicht lijken de bewoordingen van artikel 601bis van het Ger. W. duidelijk, maar toch is het nuttig eens stil te staan bij de invulling van dit artikel in de huidige rechtspraak. Er dient wel aan toegevoegd te worden dat we kunnen vaststellen dat er in grote mate eensgezindheid bestaat in de interpretatie van de principes van dit wetsartikel door de hoven en rechtbanken.

2. De politierechtbank is exclusief bevoegd

Artikel 601bis van het Ger. W. luidt – nog steeds – als volgt: «De politierechtbank neemt kennis, ongeacht het bedrag, van alle vorderingen tot vergoeding van schade ontstaan uit een verkeersongeval zelfs indien

het zich heeft voorgedaan op een plaats die niet toegankelijk is voor het publiek.»

Het Hof van Cassatie heeft reeds bij arrest van 27 februari 1997 uitdrukkelijk gesteld dat uit die tekst en de geschiedenis van de Wet van 11 juli 1994 blijkt dat de wetgever de politierechtbank *exclusief* bevoegd heeft willen maken om kennis te nemen van de geschillen betreffende de vergoeding van schade ontstaan uit een verkeersongeval (4).

Deze visie van het Hof van Cassatie werd trouwens bijgetreden in verschillende arresten van het Arbitragehof, dat hieromtrent uitspraak deed naar aanleiding van twee prejudiciële vragen over de regresvordering van de W.A.M.-verzekeraar (5). Het Arbitragehof oordeelde dat de maatregel die de wetgever getroffen heeft, pertinent is in het licht van het nagestreefde doel (namelijk, enerzijds het wegwerken van de gerechtelijke achterstand bij de hoven van beroep en anderzijds de oprichting van een gespecialiseerd rechtscollege inzake verkeerszaken). Het Hof kwam derhalve tot volgend besluit: «Artikel 601bis van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij artikel 36 van de Wet van 11 juli 1994 betreffende de politierechtbanken en houdende een aantal bepalingen betreffende de versnelling en de modernisering van de strafrechtspleging, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, niet, doordat het de politierechtbank aanwijst als exclusieve rechter voor alle rechten en plichten die voortvloeien uit het recht dat van toepassing is op het wegverkeer.»

- (1) Dit artikel werd ingevoegd bij art. 36 Wet 11 juli 1994 betreffende de politierechtbanken en houdende een aantal bepalingen betreffende de versnelling en de modernisering van de strafrechtspleging (B.S. 21 juli 1994).
- (2) Voor recente rechtsleer kan verwezen worden naar:
- E. Brewaëys, «(art. 601bis Ger.W.) Voetganger stuikelt over begrip verkeersongeval», *Juristenkrant* 2004, 1 en 7;
  - E. Brewaëys, «De onpartijdige politierechter», *Juristenkrant* 2004, 1 en 5;
  - E. Brewaëys, «Politierechter is zowel Dr. Jekyll als Mr. Hyde», *Juristenkrant* 2002, 7;
  - E. Brewaëys, «Cassatie brengt politierechter opnieuw met beide benen op de grond», *Juristenkrant* 2002, 9;
  - C. Deroy, «Het verkeersongeval in de zin van artikel 138, 6°bis Sv.», *RABG* 2003, 500-502;
  - C. Idomon, «Treinongevallen: bevoegdheid van de politierechtbank en toepassing van art. 29bis W.A.M.-Wet», *R.W.* 2005-2006, 357-359;
  - T. Papart, «Accidents de la circulation: pour quelques espèces de plus», *J.L.M.B.* 2006, 619-620;
  - T. Papart, «Accidents de la circulation: nouvelle auberge espagnole juridique», *J.L.M.B.* 2004, 132-133;
  - A. Vandeplass, «Over de rechtsmacht van de politierechtbank op grond van art. 601bis Ger.W.», *R.W.* 2002-03, 1434-1435;
  - M. Vanderweckene, «Compétence matérielle du tribunal de police ou du tribunal correctionnel», *R.G.A.R.* 2003, nr. 13.734.
- (3) Er werd voor deze periode gekozen omdat het enigszins aansluit bij de periode die besproken werd door Luc Soetemans in zijn bijdrage «De doos van Pandora», burgerlijke bevoegdheid politierechtbank» in *T.A.V.W.* 2002, afl. 2, 107-113.
- (4) Cass. 27 februari 1997, *Arr. Cass.* 1997, 114.
- (5) Arbitragehof nr. 132/2003, 8 oktober 2003 (prejudiciële vraag), *B.S.* 29 december 2003 (derde uitg.), 61861; *NjW* 2004, 13, noot E. Brewaëys; *R.W.* 2003-04, 20, 791 en Arbitragehof nr. 163/2003, 10 december 2003 (prejudiciële vraag), *B.S.* 26 februari 2004, 11149; *P&B* 2004, 55; *R.G.A.R.* 2005, nr. 13968; *V.A.V.* 2004, 211.

3. De bevoegdheid dient *ambtshalve* onderzocht te worden

Alvorens verder in te gaan op de inhoudelijke benadering van artikel 601*bis* van het Ger. W., kan nog onderstreept worden dat een rechtbank – op basis van artikel 9, eerste lid van het Ger. W. – steeds *ambtshalve* haar materiële bevoegdheid dient te onderzoeken en te beoordelen (1). Zulks houdt in dat ook de appelrechter steeds, m.a.w. ook *ambtshalve*, dient na te gaan of de eerste rechter zich al dan niet terecht bevoegd verklaarde, ook al is het hoger beroep beperkt tot de grondslag van de vorderingen die bij de eerste rechter aanhangig waren gemaakt (2). Zo liet de Rechtbank van Eerste Aanleg te Bergen na zich (*ambtshalve*) onbevoegd te verklaren inzake een vordering tot schadevergoeding n.a.v. schade die ontstaan was aan een maaidorser die een akker verliet om alzo te trachten terug op de openbare weg te komen. Het Hof van Beroep te Bergen oordeelde dat zulks tot de bevoegdheid behoorde van de politierechtbank en heeft vervolgens de zaak opnieuw verwezen naar de Rechtbank van Eerste Aanleg te Bergen, doch die – overeenkomstig artikel 92 van het Ger. W. – zetelde als beroepskamer (3).

4. Rechtsmiddelen

De strafrechtelijke bevoegdheid van de politierechter inzake verkeer wordt behandeld in de artikelen 138, 6^e, 138, 6^e*bis* en 138, 6^e*ter* van het Sv.

Wanneer men de materiële bevoegdheid van de politierechter onderzoekt op burgerlijk (art. 601*bis* Ger. W.) en op strafrechtelijk vlak, dient men vast te stellen dat deze bevoegdheden inhoudelijk niet volledig met elkaar overeenstemmen (4). Zoals hierna zal blijken, worden de begrippen echter meer dan eens door elkaar gehaald en tracht men de artikelen 138, 6^e, 138, 6^e*bis* en 138, 6^e*ter* van het Sv. soms aan te wenden om een concrete invulling te geven aan de burgerlijke bevoegdheid van de politierechter. (5)

Dat er een duidelijk onderscheid moet worden gemaakt tussen beide bepalingen blijkt nochtans uit het arrest van het Arbitragehof (6), dat zich moest buigen over de vraag: «*Schendt artikel 617, eerste lid van het Gerechtig Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Gecoördineerde Grondwet alwaar het vermeldt, dat inzake de geschillen bedoeld in artikel 601bis van het Gerechtig Wetboek de politierechtbank uitspraak doet in laatste aanleg wanneer de vordering het bedrag van 50.000 BEF niet overschrijdt, terwijl tegen vonnissen gewezen door de politierechtbanken zetelend in strafzaken, bij toepassing van artikel 172, eerste lid van het*

Wetboek van Strafvordering in alle gevallen hoger beroep openstaat door de benadeelde/burgerlijke partij?» Het antwoord van het Arbitragehof was negatief, vermits er een wezenlijk onderscheid moet worden gemaakt tussen de privébelangen die behandeld worden voor de burgerlijke kamer van de politierechtbank én het belang van de maatschappij, dat behandeld wordt door de politierechtbank, zitting houdende in strafzaken. In deze laatste procedure heeft de burgerlijke vordering slechts een accessoir karakter ten opzichte van de strafvordering. Dit onderscheid verantwoordt volgens het Arbitragehof het verschil in aanwending van rechtsmiddelen. Met deze stelling van het Arbitragehof is nochtans niet iedereen het eens (7).

Het Hof van Cassatie heeft bij arrest van 3 april 2006 (8) verder geoordeeld dat het op derdenverzet gewezen vonnis waarbij de politierechtbank uitspraak doet over een vordering waarvan het bedrag 1.240,00 EUR niet overschrijdt, in laatste aanleg wordt gewezen.

B. HET BEGRIP «VERKEERSONGEVAL»

Zoals uit het hoger geciteerde artikel 601*bis* van het Ger. W. blijkt, moet er sprake zijn van een vordering tot herstel (vergoeding) van schade die ontstaan is uit een «verkeersongeval» (9).

Dat iemand vergoeding van schade vordert, staat meestal niet ter discussie. Omdat de wetgever het begrip «verkeersongeval» niet gedefinieerd heeft, is het echter wel nuttig en noodzakelijk om in de recente (gepubliceerde en niet-gepubliceerde) rechtspraak eens op zoek te gaan naar de concrete invulling van dat begrip en zo de bevoegdheid van de politierechter terzake te verduidelijken.

1. «Te land, te zee en in de lucht?»

Zonder hieromtrent een uitgebreide argumentatie te geven, heeft het Hof van Cassatie in zijn arrest van 27 augustus 2002 geoordeeld dat het begrip «verkeer», in de zin van artikel 601*bis* van het Ger. W., dient herleid te worden tot «wegverkeer», hetgeen met zich meebrengt dat het verkeer in de lucht en op het water dus buiten beschouwing moet worden gelaten (10). De feiten die aan de grondslag van het cassatiearrest lagen, bestonden erin dat een paard zich gekwetst had, nadat het was opgeschrikt door een laag overvliegende luchtballon.

Ook een «scheepvaartongeval» behoort niet tot de bevoegdheid van de politierechtbank, zoals geoordeeld

(1) Cass., 4 november 2002, *R.W.* 2004-05, 100.

(2) Cass. 19 april 2002, *R.W.* 2003-04, 1500.

(3) Bergen 1 juni 2004, *P&B* 2005, 159.

(4) L. Soetemans, «De politierechtbank als verkeersrechtbank – kritische bedenkingen verband houdend met enkele recente cassatie-arresten en de werking van de politierechtbanken», in *Actuele aspecten van verkeersaansprakelijkheid, Jura Falconis Libri*, 2000, 145-191.

(5) C. Deroy, «Het verkeersongeval in de zin van art. 138, 6^e*bis* Sv.», *RABG* 2003, 500-502.

(6) Arbitragehof nr. 158/2002, 15 oktober 2002 (prejudiciële vraag), *B.S.* 10 februari 2003 (tweede uitg.), 6740.

(7) E. Brewaeyts, «Politierechter is zwel Dr. Jekell als Mr. Hyde», *Juristenkrant* 2002, afl. 57, 7.

(8) Cass. 3 april 2006, A.R. C.04.0079.N, C.04.0080.N, onuitg.

(9) L. Soetemans, «Bevoegdheid en werking van de Politierechtbank», *R.W.* 1999-2000, 1221.

(10) Cass. 27 augustus 2002, *T.A.V.W.* 2002, 152.

door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Luik (1) naar aanleiding van een ongeval tussen twee jetski's.

Zelfs de betrokkenheid van een autovoertuig brengt hierin geen verandering. Zo ontstond er schade aan een vrachtwagen met aanhangwagen toen deze vastgeraakte op de ontschepingsbrug van een schip. De Arrondissementsrechtbank te Brussel (2) oordeelde dat het begrip «verkeer» in artikel 601bis van het Ger. W. «restrictief» diende uitgelegd te worden en beschouwde het ongeval als een scheepvaartongeval. De Politie-rechtbank te Gent (3) was eenzelfde mening toegedaan aangaande de beschadiging van een voertuig ingevolge het omvallen van een verkeerstekken tijdens de overtocht van het kanaal Gent-Terneuzen met een veerboot. De vordering gaat, aldus de politierechtbank, immers terug op een ongeval op een waterweg: «... daarenboven heeft de wetgever artikel 574, 7° van het Ger. W. niet opgeheven. Laatstgenoemde bepaling verleent bevoegdheid aan de rechtbank van koophandel ter zake van vorderingen inzake zee- en binnenvaart, ongeacht de juridische grondslag van de vorderingen en zelfs wanneer partijen geen handelaars zijn.»

De Rechtbank van Eerste Aanleg te Charleroi (4) is het evenwel niet eens met deze restrictieve benadering. Men verwijst hiervoor naar het feit dat er in de parlementaire voorbereidingen sprake is van het begrip verkeersongeval («accident de la circulation») en niet een wegverkeersongeval («accident de roulage»). Een ongeval dat ontstaan is tijdens een waterskiwedstrijd, behoort derhalve tot de bevoegdheid van de politierechtbank.

Ten slotte is er nog de problematiek met betrekking tot ongevallen, waarbij het treinverkeer betrokken is. Op 8 december 2000 deed er zich op de spoorlijn tussen Beervelde en Lokeren een ongeval voor waarbij losgebroken paarden op de treinsporen werden aangereden door een aangekomen trein. Volgens de Arrondissementsrechtbank te Gent (5) is er in dergelijke gevallen sprake van een verkeersongeval en is bijgevolg de politierechter bevoegd: «Het treinverkeer heeft ongetwijfeld, wegens de eigen aard ervan, deels eigen reglementen en voorschriften, maar dient zonder enig twijfel als «verkeer» te worden beschouwd. De algemene verkeersreglementering bevat trouwens talloze bepalingen die precies betrekking hebben op het verkeer per spoor. Ook het feit dat het ongeval zou veroorzaakt zijn door een loslopend dier (of dieren) doet niets af van het begrip «verkeer».»

Ook een ongeval op een spoorwegperron, waarbij iemand valt bij het opstappen van het treinstel, behoort toe aan de bevoegdheid van de politierechtbank (6). De argumentatie dat treinen niet deelnemen aan het wegverkeer en dat artikel 1 van het A.V.R. stelt dat het verkeersreglement niet van toepassing is op spoorvoertuigen die van de openbare weg gebruikmaken, is volgens de politierechter niet relevant. Hij onderschrijft de visie dat er in artikel 601bis van het Ger. W. enkel sprake is van «verkeer» en niet van «wegverkeer».

De Politierechtbank te Mechelen (7) houdt er een geheel tegenovergestelde visie op na, waarbij de politierechtbank in het vonnis een overzicht geeft van de (recente) cassatierechtspraak dienaangaande. Er dient vastgesteld te worden dat het Hof van Cassatie inderdaad in de loop der jaren zijn definitie heeft bijgesteld, in die zin dat de vermelding «middelen van vervoer per spoor» sinds het cassatiearrest van 24 maart 1999 (8) niet meer opneemt in de definitie van het begrip «verkeersongeval». Deze terminologie werd gehandhaafd in het arrest van 26 september 2001 (9).

Daar waar er redelijke eensgezindheid bestaat omtrent het lucht- en scheepvaartverkeer, blijft er m.b.t. het treinverkeer nog grote onduidelijkheid bestaan. Terecht vraagt C. Idomon zich in haar noot onder het vonnis van de Politierechtbank te Mechelen af waarom het Hof van Cassatie zich in zijn arrest van 27 augustus 2002 wél (ongevraagd) uitsprak over de bevoegdheid van de politierechtbank inzake scheepvaartongevallen, terwijl het Hof dit niet deed m.b.t. treinongevallen (10).

2. Deelname aan het verkeer

Volgens de gangbare opvatting in de huidige rechtspraak is er enkel sprake van een verkeersongeval voor zover de feiten gebeurd zijn ingevolge een activiteit of rijverrichting, zoals bedoeld in het verkeersreglement of elke andere reglementering die tot doel heeft het algemeen verkeer op de openbare weg te organiseren.

Vooreerst moet er verwezen worden naar de veelvuldige rechtspraak met betrekking tot schade die wordt toegebracht aan voertuigen, zonder dat de schade het gevolg is van een ongeval in het verkeer, en waar bijgevolg de politierechtbank onbevoegd is: dakpannen (11), een reclamepaneel (12), een uithangbord (13), een onbeheerd achtergelaten winkelwagentje (14), een

(1) Rb. Luik 11 oktober 2002, *T. Vred.* 2003, 264.

(2) Arrondrb. Brussel 27 mei 2002, *T.A.V.W.* 2002, 154; *Verkeersrecht* 2002, 280.

(3) Pol. Gent 27 maart 2006, A.R. nr. 05A289, onuitg.

(4) Rb. Charleroi 7 maart 2003, *J.L.M.B.* 2004, 131, noot T. Papart.

(5) Arrondrb. Gent 22 november 2004, A.R. nr. 04/22/E, onuitg.

(6) Pol. Brugge 25 november 2004, *V.A.V.* 2005, 153.

(7) Pol. Mechelen 17 september 2004, *R.W.* 2005-06, 356, noot C. Idomon.

(8) Cass. 24 maart 1999, *R.W.* 1999-2000, 1132.

(9) Cass. 26 september 2001, *T.A.V.W.* 2003, 134.

(10) C. Idomon, «Treinongevallen: bevoegdheid van de politierechtbank en toepassing van art. 29bis W.A.M.-Web», *R.W.* 2005-2006, afl. 9, 357-359.

(11) Arrondrb. Brugge 25 juni 2004, *T.G.R. - T.W.V.R.* 2005, 127.

(12) Pol. Brugge 15 september 2005, *V.A.V.* 2006, 15.

(13) Pol. Charleroi 22 oktober 2002, *Verkeersrecht* 2003, 71.

(14) Pol. Brugge 2 februari 2005, *V.A.V.* 2006, 395.

werfhak (1), huisvuil (2), fiets (3), steentjes van een dak (4) en modder naar aanleiding van werken uitgevoerd aan ondergrondse buizen (5).

Het speelt hierbij geen rol of het betrokken voertuig op dat ogenblik stilstaat (→ geparkeerd) of in beweging is.

Ook het voorval waarbij iemand op een moto ging zitten, waardoor deze omsloeg, zonder dat hij de bedoeling had om met de moto te gaan rijden (en er geen ander voertuig bij betrokken was), is geen verkeersongeval, met de onbevoegdheid van de politierechter tot gevolg (6). Wanneer er schade ontstaat aan een voertuig bij het verplaatsen van dat voertuig, niet doordat ermee gereden wordt, maar doordat het door een aantal mensen wordt opgetild en verplaatst, kan er geen sprake zijn van een deelneming aan het verkeer (7). De politierechtbank motiveert haar beslissing door te stellen dat het gaat om het louter verplaatsen van een voorwerp, wat om het even wat had kunnen zijn.

Schade veroorzaakt doordat een slagboom plots naar beneden kwam toen er een auto onderdoor reed, is schade die veroorzaakt werd «door het slecht functioneren van de slagboom en niet door een activiteit of rijbeweging zoals bedoeld in het verkeersreglement of andere reglementen die tot doel hebben het algemeen verkeer op de openbare weg te organiseren» (8). Dit is evenmin zo wanneer er schade wordt toegebracht aan een voertuig door een automatisch neerkomende deur van een garage (9), een mechanische fout aan de lift van een parkeergarage (10) of tijdens een wasbeurt in een automatische wasstraat (11).

Er bestaan ook situaties, waarbij machines betrokken zijn, die zowel op de weg als op een werf worden ingezet. Het komt er dan op neer na te gaan in welke mate zij effectief deelnamen aan het verkeer. Wanneer een maaidorser een akker verlaat en zich op de openbare weg tracht te begeven, doch hierbij in de sloot terecht komt, gaf hij (initieel) duidelijk te kennen dat hij wenste deel te nemen aan het verkeer (12). Een ongeval dat wordt veroorzaakt door een tractor-kraan die een achteruitrijmanoeuvre op een werf uitvoert, is volgens de Arrondissementsrechtbank van Verviers (13) een verkeersongeval in de zin van artikel 601bis van het Ger. W., ongeacht het feit dat de functie van «ver-

plaatsing» onderdoet voor het gebruik als een werktuig.

De Rechtbank van Eerste Aanleg te Charleroi (14) kwam tot de tegenovergestelde bevinding: een machine om paletten te laden en te lossen wordt gebruikt om de uitbating van een bedrijf te realiseren (op een privé-eigendom) en neemt derhalve niet deel aan het verkeer. Ook de Arrondissementsrechtbank te Turnhout (15) was van oordeel dat een ongeval met een vierwielige bulldozer (bobcat), die gebruikt werd om te snoeien, te rooien en hout te ruimen, louter als een werktuig moet worden aangezien en niet als een voertuig.

3. Wegcode

Het «wegverkeer» houdt een situatie in waarop de principes van het verkeersreglement van toepassing zijn of minstens naar analogie worden toegepast (16). Een «verkeersongeval» dient bijgevolg gelinkt te worden aan de wegcode en de principes die daarin vervat zijn.

Zo zal een ongeval veroorzaakt in een private tuin, die geenszins openstaat voor het publiek en niet als openbaar terrein kan worden beschouwd, bij het uitvoeren van werken met een graafmachine niet als verkeersongeval worden aangezien vermits er geen sprake kan zijn van een verkeerssituatie (17). Wanneer een valpartij zich voordoet op een private weg, die door de eiser al dan niet wederrechtelijk gebruikt werd, kan dit niet worden aangezien als zijnde een verkeersongeval in de zin van artikel 601bis van het Ger. W. (18)

Een vordering die teruggaat op een ongeval toen twee tractoren met elkaar in aanrijding kwamen bovenop een maïsberg die zij aan het dichtrijden waren, valt evenmin onder de bevoegdheid van de politierechtbank (19).

Ook schade die ontstaat aan een septische put gelegen op een oprit van een woning door een zwaar beladen vrachtwagen die over het deksel van de put rijdt, is geen verkeersongeval (20).

Ten slotte was er nog volgende casus: een kind liep verwondingen op omdat het op straat met de fiets was gevallen nadat een ander kind het al spelend had doen schrikken door plots van achter een struik tevoorschijn

- (1) Arrondrb. Antwerpen 14 december 2004, A.R. nr. 04-46-E, onuitg.
- (2) Pol. Brugge 5 september 2002, A.R. nr. 01A6727/1, onuitg.
- (3) Arrondrb. Gent 15 december 2003, A.R. nr. 03/41/E, onuitg.
- (4) Arrondrb. Gent 25 oktober 2004, A.R. nr. 04/19/A, onuitg.
- (5) Arrondrb. Gent 28 februari 2005, A.R. nr. 05/05/E, onuitg.
- (6) Arrondrb. Turnhout 4 mei 2004, A.R. nr. 04/03/E, onuitg.
- (7) Pol. Turnhout 3 februari 2004, R.W. 2005-06, 398.
- (8) Arrondrb. Antwerpen 13 september 2005, A.R. nr. 05-19-E, onuitg.; *idem* Pol. Antwerpen 1 juni 2005, V.A.V. 2006, 579
- (9) Arrondrb. Gent 23 mei 2005, A.R. nr. 05/19/E, onuitg.
- (10) Arrondrb. Antwerpen 11 januari 2005, A.R. nr. 04-57-E, onuitg.
- (11) Vred. Charleroi (2e K.) 28 februari 2005, J.L.M.B. 2006, 618.
- (12) Bergen 1 juni 2004, P&B 2005, 159.
- (13) Arrondrb. Verviers 7 maart 2003, *Verkeersrecht* 2003, 177.
- (14) Rb. Charleroi 3 december 2002, J.L.M.B. 2004, 127; *idem* Pol. Charleroi 25 mei 2004, V.A.V. 2004, 341.
- (15) Arrondrb. Turnhout 4 mei 2004, A.R. nr. 03A425, onuitg.
- (16) L. Soetemans, «Bevoegdheid en werking van de Politierechtbank», R.W. 1999-2000, 1223.
- (17) Arrondrb. Turnhout 4 mei 2004, A.R. nr. 04/06/E, onuitg.
- (18) Arrondrb. Turnhout 4 mei 2004, A.R. nr. 04/05/E, onuitg.
- (19) Pol. Gent 28 juni 2004, A.R. nr. 02A461, onuitg.
- (20) Pol. Antwerpen 7 september 2005, V.A.V. 2006, 580.

te komen. De politierechter te Antwerpen (1) oordeelde dat het *in casu* louter om een spel ging, waarbij de kinderen niet deelnamen aan het algemeen verkeer op de openbare weg. De arrondissementsrechtbank (2) was het hiermee niet eens, daar zij van oordeel was dat men door met de fiets te rijden een weggebruiker op de openbare weg is en men bijgevolg wel degelijk onderworpen is aan het verkeersreglement. Ook het andere kind, dat op straat speelde, diende zich te houden aan dezelfde verkeersreglementering. Het loutere feit dat het ongeval hier spelenderwijze was ontstaan, maakte geen enkel verschil, aldus nog de arrondissementsrechtbank.

Anders wordt het wanneer het gaat om allerlei wedstrijden op een afgesloten circuit, doch toegankelijk voor publiek. Het Hof van Cassatie heeft in het verleden reeds verschillende keren gestipuleerd dat hierop het begrip «verkeersongeval» van toepassing is, conform artikel 138, 6°bis van het Ger. W. (3)

Het groot deel van de rechtspraak breidt deze stelling van het Hof van Cassatie uit naar artikel 601bis van het Ger. W., zowel voor een snelheidwedstrijd voor motoren op een circuit (4), als voor een rally (5) of een motorcross (6). In een recent vonnis van 23 januari 2006 gaat de Rechtbank van Eerste Aanleg te Verviers (7) nog een stap verder door ook ongevallen die ontstaan naar aanleiding van een kartinginitiatie te beschouwen als een verkeersongeval.

De Rechtbank van Eerste Aanleg te Turnhout (8) is het echter niet eens met deze visie, waarbij zij stelt dat een verkeersongeval impliciet verwijst naar een verkeerssituatie, zijnde «een toestand waarbij de verkeerscode of de verkeersreglementen hetzij rechtstreeks van toepassing zijn, minstens waarbij de principes van de wegcode per analogie worden toegepast». Ook de politierechter te Brugge (9) is van oordeel dat er geen sprake is van een «verkeersongeval», waarbij hij in eerste instantie wijst op het feit dat voormelde cassatiearresten enkel een uitspraak doen over de bevoegdheid van de politierechter als strafrechter. Ook al dient er een ruime interpretatie van artikel 601bis van het Ger. W. aanvaard te worden, zulks neemt niet weg dat het bij dergelijke wedstrijden immers geenszins de bedoeling is het verkeersreglement na te leven en de principes van het verkeersreglement, zelfs de meest elementaire, toe te passen. Een ongeval bij een crosswedstrijd op een gesloten circuit waarbij een toeschouwer een letsel oploopt, kan bijgevolg niet beschouwd worden als een verkeersongeval.

In een recent vonnis van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Verviers (10) werd beslist dat niet de plaats waar een ongeval zich afspeelt van belang is, doch wel de verplaatsing op zich. De rechtbank stelt namelijk «*que la question essentielle à résoudre est donc celle si la fonction de circulation (est) l'explication principale du mouvement, sa motivation, et que l'objectif primaire du déplacement (est) d'aller d'un endroit à un autre*». De schade had zich voorgedaan op het terrein van een garagehouder, waarbij iemand een vrachtwagen – met defecte remmen – wenste te verzetten om een andere auto te kunnen laten passeren. Vermits de remmen stuk waren, botste de vrachtwagen tegen een laadlift. De zaak werd alzo verwezen naar de politierechtbank.

4. Voetgangers

Het is verder van belang dat het Hof van Cassatie in het voornoemd arrest (11) in zijn overwegingen uitdrukkelijk de voetgangers vermeldt, als zijnde deelnemers aan het verkeer: «*Dat die wetsbepaling (art. 601bis Ger. W.) ertoe strekt de bevoegdheid van de politierechter te verruimen tot alle ongevallen in het wegverkeer waarbij middelen van vervoer, voetgangers of de in het verkeersreglement bedoelde dieren betrokken zijn*».

De aanwezigheid van een voertuig is niet bepalend om tot de toepasselijkheid van artikel 601bis van het Ger. W. te komen. Een buschauffeur die van zijn bus stapt en hierbij valt, kan zijn dossier aanhangig maken bij de politierechtbank. In dit vonnis (12) verduidelijkt de politierechtbank dat «verkeer» niet noodzakelijk de verplaatsing van een voertuig inhoudt, en al evenmin dat een voertuig in beweging is. Een zelfde redenering hield de Politierechtbank te Brugge erop na in het hierboven vermelde ongeval op een spoorwegperron (13).

Er is zelfs helemaal geen voertuig nodig om van een verkeersongeval te kunnen spreken. Een ongeval tussen twee voetgangers is een ongeval tussen twee «verkeersdeelnemers» en is bijgevolg wel degelijk een verkeersongeval, dat leidt tot de bevoegdheid van de politierechtbank (14). Dit geldt ook voor een voetganger die uitglijdt op een brug in een openbaar park (15). Dit alles neemt niet weg dat er toch een bepaalde vorm van causaliteit moet zijn tussen de opgelopen schade en een verkeerssituatie. Een plichtsbewuste burger, die bij het zien van een verkeersongeval, onmiddellijk naar de plaats van het onheil begon te lopen om hulp te

- (1) Pol. Antwerpen 15 oktober 2004, A.R. nr. 03A1046, onuitg.
- (2) Arrondrb. Antwerpen 14 december 2004, A.R. nr. 04-51-E, onuitg.
- (3) Cass. 20 oktober 1998, *Verkeersrecht* 1999, 213; Cass. 24 maart 1999, *R.W.* 1999-00, 1132; Cass. 16 juni 2001, *A.J.T.* 1999-00, 776; Cass. 26 september 2001, *T.A.V.W.* 2003, 134.
- (4) Pol. Oudenaarde 13 december 2004, *V.A.V.* 2005, 111.
- (5) Rb. Bergen 26 april 2002, *J.L.M.B.* 2002, 1555.
- (6) Bergen 24 mei 2004, *J.L.M.B.* 2004, 1481.
- (7) Rb. Verviers 23 januari 2006, *J.L.M.B.* 2006, 617.
- (8) Rb. Turnhout 15 februari 2002, *Verkeersrecht* 2002, 178.
- (9) Poi. Brugge 28 maart 2003, A.R. nr. 2001/6102/1, onuitg.; *idem* Arrondrb. Gent 15 december 2003, A.R. nr. 03/26/E, onuitg.
- (10) Rb. Verviers 14 februari 2006, *P&B* 2006, 175.
- (11) Cass. 27 augustus 2002, *T.A.V.W.* 2002, 152.
- (12) Pol. Verviers 6 oktober 2003, *J.L.M.B.* 2004, 133.
- (13) Pol. Brugge 25 november 2004, *V.A.V.* 2005, 153.
- (14) Pol. Brugge 23 december 2002, *R.W.* 2004-05, 1111.
- (15) Gent 20 april 2004, *Juristenkrant* 2004 (weergave E. Brewaeys), 1.

bieden, liep hierbij een zware spierscheur op. Zij wilde hiervoor een schadevergoeding vorderen van diegene die het verkeersongeval veroorzaakt had en bracht de zaak voor bij de politierechtbank. De politierechtbank (1) twijfelde echter aan haar bevoegdheid en maakte de zaak over aan de arrondissementsrechtbank. Volgens de politierechtbank valt deze situatie niet onder artikel 601bis van het Ger. W., omdat de schade niet «ontstaan is uit een verkeersongeval». De schade is *in casu* ontstaan vanwege het niet-functioneren van een lichaamsdeel, hetgeen weliswaar een toevallige, plotse en abnormale gebeurtenis uitmaakt, maar van een *inwendige* oorzaak i.p.v. een uitwendige oorzaak. Het letsel van deze voetganger is niet het gevolg van een toevallige, plotse en abnormale gebeurtenis, zijnde een valpartij, maar het is er de oorzaak van.

5. Aanverwante vorderingen

Het is duidelijk dat er een zeer ruime interpretatie dient gegeven te worden aan het begrip «verkeersongeval». Dit brengt met zich mee dat ook *aanverwante* vorderingen uiteindelijk bij de politierechtbank worden ingeleid. De politierechtbank zal in dergelijke gevallen op basis van de feitelijke gegevens nagaan of er al dan niet een verband is met het verkeer en/of een verkeersongeval.

Vooreerst kan er verwezen worden naar de Arrondissementsrechtbank te Luik (2) die in een vonnis omtrent een regresvordering (cf. *infra*) rechtspraak aanhaalt van haar eigen rechtbank en die aangeeft dat sommigen een zéér ruime bevoegdheid van de politierechtbank voor ogen hebben. Er is sprake van een procedure wegens betalingsproblemen ter gelegenheid van de uitvoering van een vonnis dat de gevolgen van een verkeersongeval regelde én een vordering omtrent de verkoop van een autowrak.

De Politierechtbank te Charleroi (3) diende zich uit te spreken over beschadigingen die ontstaan waren aan een voertuig dat op instructie van de politie was weggesleept, omdat het betrokken voertuig in overtreding geparkeerd stond. De vordering m.b.t. de schade aan het voertuig behoort derhalve tot de bevoegdheid van de politierechtbank.

Een dame geraakte ernstig gewond bij een verkeersongeval. Naar aanleiding hiervan diende zij een bloedtransfusie te ondergaan. Naderhand werd vastgesteld dat de dame hepatitis C had opgelopen ten gevolge van de bewuste bloedtransfusie. Uiteraard bracht dit bijkomende schade met zich mee, waarvoor de Politierechtbank te Charleroi (4) zich bevoegd verklaarde.

Ook interessant was de casus voor de Politierechtbank te Antwerpen (5), waarbij de beroepsaansprakelijkheid van de raadsman van de eisende partij in het gedrang

was gekomen. De betrokken advocaat had nagelaten zijn voorganger te dagvaarden voor beroepsfouten, waardoor de verjaring was ingetreden. De eiser was van oordeel dat hierdoor het verlies van een kans was veroorzaakt. De politierechtbank was evenwel van oordeel dat dergelijke vordering niet meer tot haar bevoegdheid behoorde, ook al was de initiële vordering gebaseerd op een verkeersongeval.

Ten slotte is er de uitspraak van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brussel (6), die zichzelf bevoegd verklaarde naar aanleiding van een procedure ingespannen door een verzekeringsmaatschappij die ernstige twijfels had omtrent de omstandigheden van een bij haar aangegeven schadegeval. Zij vroeg derhalve de aanstelling van een gerechtsexpert met het oog op een onderzoek naar die omstandigheden, om alzo een oordeel te kunnen vellen aangaande de dekking.

C. DE OPZETTELIJKE FOUT

Indien de schadelijder een opzettelijke fout verwijt aan de schadeveroorzaker, kan er onmogelijk sprake zijn van een «ongeval», waardoor de politierechtbank bijgevolg onbevoegd is. Volgens de Politierechtbank te Brugge (7) is een ongeval namelijk net het tegenovergestelde van een opzettelijke daad.

Het louter gebruik van een voertuig is bijgevolg zeker niet voldoende, zoals verduidelijkt door de Arrondissementsrechtbank te Antwerpen (8) in een vonnis van 14 december 2004.

Omgekeerd betekent schade aan een voertuig ook niet noodzakelijk dat er sprake is van een verkeersongeval. Wanneer iemand – die problemen heeft met enkele personen – haar fiets wegsnijmt, die daarbij terecht komt tegen een geparkeerd voertuig, is er geenzins voldaan aan de bepalingen van artikel 601bis van het Ger. W. (9) Het is in dergelijke gevallen van belang na te gaan wat de grond van de eis is, zoals die geformuleerd wordt in de inleidende dagvaarding.

Dit geldt des te meer wanneer het gaat om schade die – bij wijze van *vandalisme* – opzettelijk berokkend wordt aan een voertuig, zeker als er in de dagvaarding uitdrukkelijk verwezen wordt naar artikelen 1382-83 van het B.W. (10)

In het geval dat een bromfietser, die ten val kwam naar aanleiding van een verkeersongeval, woedend de zijdeur van de auto van diegene die het ongeval veroorzaakte intrapte, is voor de daaruit voortvloeiende schade, waarvoor vergoeding wordt gevorderd op basis van artikel 559, 1° van het Sw. en op de bepalingen van de artikelen 1382 e.v. van het B.W., de politierechtbank onbevoegd, nu er geen sprake is van een verkeersongeval.

(1) Pol. Brugge 19 september 2002, A.R. nr. 01A6315/1, onuitg.

(2) Arrondrb. Luik 28 september 2003, *T. Vred.* 2004, 268.

(3) Pol. Charleroi 30 april 2002, *Verkeersrecht* 2002, 279.

(4) Pol. Charleroi 8 mei 2003, *V.A.V.* 2005, 187.

(5) Pol. Antwerpen 17 december 2003, *V.A.V.* 2004, 349.

(6) Rb. Brussel 1 april 2004, *De Verz.* 2005, 513.

(7) Pol. Brugge 18 november 2002, *Verkeersrecht* 2002, 72.

(8) Arrondrb. Antwerpen 14 december 2004, A.R. nr. 04-49-E, onuitg.

(9) Arrondrb. Gent 6 mei 2002, *T.A.V.W.* 2002, 156.

(10) Arrondrb. Luik 22 januari 2004, *J.L.M.B.* 2004, 735.

geval, maar van een opzettelijke daad (1), ook al worden er in de inleidende dagvaarding een aantal (niet relevante) inbreuken op de wegcode aangehaald (2).

Er kan dus algemeen gesteld worden dat de vordering tot vergoeding van schade die voortvloeit uit *verkeers-agressie* niet tot de bevoegdheid van de politierechtbank behoort, maar, afhankelijk van het schadebedrag, tot de bevoegdheid van het vredegericht of de rechtbank van eerste aanleg (3).

Een recent vonnis van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Doornik (4) stelt een en ander opnieuw in vraag. De rechtbank is van oordeel dat het al dan niet vrijwillige karakter van een ongeval nergens vermeld staat in de wet: «*Ce critère (caractère fortuit ou involontaire de l'acte dommageable) n'est pas pertinent dès lors qu'il n'y est nullement fait référence directement ou indirectement dans l'article 601bis du code judiciaire et qu'il serait anormal de faire dépendre la compétence d'un tribunal des intentions des acteurs de l'accident.*»

De rechtbank staat niet volledig alleen met haar opvatting. Zo zijn er auteurs die overtuigd zijn dat een «opzettelijk verkeersongeval» wel bestaat, hetgeen zij afleiden uit de recentste versie van artikel 29bis van de W.A.M., waar voorzien werd dat «*bij een verkeersongeval waarbij één of meer motorvoertuigen betrokken zijn... alle schade geleden door de slachtoffers of hun rechthebbenden... wordt vergoed... Deze bepaling is ook van toepassing indien de schade opzettelijk werd veroorzaakt door de bestuurder*» (5). Naar het oordeel van de Politierechtbank te Brugge (6) heeft de wetgever daarmee echter alleen maar gezegd dat de zogenaamde «zwakke weggebruiker», die het slachtoffer is van «opzettelijk veroorzaakte schade», een beroep kan doen op het door artikel 29bis van de W.A.M. geïnstalleerde vergoedingssysteem. Indien de wetgever de bedoeling zou hebben gehad om de politierechtbank ook bevoegd te maken voor vorderingen tot vergoeding van «opzettelijk veroorzaakte schade», dan diende hij niet alleen artikel 29bis van de W.A.M. te wijzigen, maar ook artikel 601bis van het Ger. W., vervolgt de Politierechtbank te Brugge.

D. OVERIGE VORDERINGEN

1. Algemeen

Het exclusieve karakter van de bepaling van artikel 601bis van het Ger. W. brengt met zich mee dat ook vorderingen die slechts onrechtstreeks te maken

hebben met een verkeersongeval, tot de bevoegdheid van de politierechtbank behoren.

2. Subrogatie

Een beambte van de Franse Gemeenschap werd het slachtoffer van een verkeersongeval. Zij was hierdoor tijdelijk arbeidsongeschikt. De Franse Gemeenschap stelde bij de Rechtbank van Eerste Aanleg te Luik een vordering in tegen de aansprakelijke autobestuurder voor de vergoedingen die zij gedurende deze periode aan haar beambte had moeten betalen. De rechtbank wierp evenwel ambtshalve op dat zulks niet tot haar bevoegdheid behoorde en verzond de zaak naar de Arrondissementsrechtbank te Luik. Deze laatste bevestigde dit (7) en stuurde de zaak naar de politierechtbank.

3. Contractuele vorderingen

Naar aanleiding van een verkeersongeval dient er regelmatig een procedure gevoerd te worden tussen een verzekeraar en een verzekerde en/of verzekeringnemer. Het betreft dan louter contractuele geschillen die in het verleden toebehoorden aan het vredegericht, de rechtbank van eerste aanleg of de rechtbank van koophandel, al naar gelang de waarde van de vordering en de hoedanigheid van de partijen. Op dit vlak is er dan ook vrij veel rechtspraak ontwikkeld.

3a. Regres

Het Hof van Cassatie heeft reeds in 1996 (8) geoordeeld dat de politierechtbank bevoegd is om kennis te nemen van een regresvordering van de verzekeraar, die het slachtoffer van een verkeersongeval heeft vergoed, tegen zijn verzekerde. Concreet betekent dit dat de politierechtbank, zetelend in strafzaken, naderhand de zaak terugkrijgt om te oordelen tussen de verzekeraar en de verzekerde. De vraag die sommigen zich stelden was of de politierechtbank in dat geval nog objectief kon oordelen. De Politierechtbank te Dinant heeft in die omstandigheden in 2003 tweemaal de prejudiciële vraag gesteld aan het Arbitragehof of deze situatie al dan niet de artikelen 10 en 11 van de huidige Belgische Grondwet schenden (in het licht van het voorschrift van art. 6 § 1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens), «*doordat precies dat beginsel met name de regel verankert volgens welke de rechter niet alleen onafhankelijk en onpartijdig moet zijn maar als dusdanig moet overkomen*» (9). In niet mis te

(1) Arrondrb. Brugge 27 juni 2003, A.R. nr. 03/15/E, onuitg., na verwijzing door Pol. Brugge 23 mei 2003, A.R. nr. 02A339/1, onuitg.

(2) Arrondrb. Brugge 25 juni 2004, T.G.R. – T.W.V.R. 2005, 126.

(3) Zie o.a. Arrondrb. Antwerpen 11 oktober 2005, A.R. nr. 05-32-E, onuitg.; Arrondrb. Antwerpen 11 oktober 2005, A.R. nr. 05-24-E, onuitg.; Arrondrb. Gent 20 december 2004, A.R. nr. 04/31/E, onuitg.; Arrondrb. Antwerpen 14 december 2004, A.R. nr. 04/49/E, onuitg.; Arrondrb. Gent 21 juni 2004, A.R. nr. 04/14/E, onuitg.; Arrondrb. Antwerpen 14 oktober 2003, A.R. nr. 03-22-E, onuitg.

(4) Rb. Doornik 6 september 2005, J.L.M.B. 2006, 612.

(5) M. Sterkens, «Het geval van het «opzettelijk verkeersongeval»», T.A.V.W. 2001, 217.

(6) Pol. Brugge 23 mei 2003, A.R. nr. 02A339, onuitg.

(7) Arrondrb. Luik 22 april 2004, J.L.M.B. 2004, 1488.

(8) Cass. 5 januari 1996, R.W. 1995-96, 1373.

(9) Arbitragehof nr. 132/2003, 8 oktober 2003 (prejudiciële vraag), B.S. 29 december 2003 (derde uitg.), 61861; NjW 2004, 13, noot E. Brewaeys; R.W. 2003-04, 20, 791 en Arbitragehof nr. 163/2003, 10 december 2003 (prejudiciële vraag), B.S. 26 februari 2004, 11149; P&B 2004, 55; R.G.A.R. 2005, nr. 13968; V.A.V. 2004, 211.

verstane bewoordingen heeft het Arbitragehof geantwoord dat de wetgever geen rekening diende te houden met een dergelijk principiële achterdocht, en bijgevolg dat zij een vereenvoudiging van de rechterlijke organisatie hierdoor niet in de weg mocht laten staan. De vraag van de Politierechtbank te Dinant werd dan ook twee keer negatief beantwoord.

Het is derhalve algemeen aanvaard dat regresvorderingen voor de politierechtbank gebracht worden, maar volgens de Arrondissementsrechtbank te Gent (1) moet er wél een onderscheid gemaakt worden tussen omstandigheden die rechtstreeks verband houden met de wijze waarop het voertuig werd bestuurd (b.v. dronkenschap) en omstandigheden die louter verband houden met de contractuele wanprestatie (b.v. verzwijging). De arrondissementsrechtbank volgt hiermee de zienswijze van de Politierechtbank te Gent (2) die oordeelde dat zij niet bevoegd is om kennis te nemen van de regresvordering gebaseerd op een verzwijging, samengaand met een vordering tot nietigverklaring van de verzekeringsovereenkomst met schadevergoeding, nu die vordering niet haar oorsprong vindt in het verzuwen van het risico op het ogenblik van het verkeersongeval, doch in de verkeerde voorstelling van het te verzekeren risico bij het afsluiten van de verzekeringsovereenkomst. De verzekeraar ging er van uit dat de zoon van de verzekeringnemer de gebruikelijke bestuurder was en niet, zoals bij het afsluiten van het verzekeringsovereenkomst ten onrechte beweerd werd, de verzekeringnemer zelf.

De Politierechtbank te Brugge is die mening eveneens toegegaan (3) in een zaak waarbij de verzekeringnemer bij het afsluiten van de verzekeringsovereenkomst zou hebben verzwegen dat hij al een keer eerder veroordeeld was naar aanleiding van een verkeersongeval met dodelijke afloop.

Ook de Politierechtbank te Luik (4) volgde in identieke omstandigheden deze visie, maar zij werd hierin teruggefloten door de Arrondissementsrechtbank te Luik (5). Laatstgenoemde rechtbank meent dat de politierechtbank bevoegd is zodra een verkeersongeval wordt ingeroepen. Dit geldt voor alle betwistingen die daarmee rechtstreeks en onrechtstreeks, op burgerlijk gebied of op strafgebied, hiermee verband houden.

Hierboven werd reeds gewezen op het feit dat de politierechtbank niet bevoegd is in het geval van een opzettelijk veroorzaakte schade. De Politierechtbank te Brugge (6) leidt hieruit af dat ook regresvorderingen door verzekeraars die het slachtoffer van een «opzettelijk verkeersongeval» hebben vergoed, niet voor de politierechtbank dienen gebracht te worden. In hetzelfde vonnis stelt de politierechtbank dat zij wel bevoegd is in een situatie waarbij de eisende partij haar regresvordering niet alleen baseert op opzet, maar ook bijvoorbeeld op dronkenschap. Er dient bijgevolg toepas-

sing gemaakt te worden van artikelen 565 en 566, 5° van het Ger. W.

Wanneer een verzekeringsmaatschappij een vordering instelt tot terugbetaling van bedragen die zij aan de verzekerde uitkeerde ingevolge een verkeersongeval, doch waarbij zij volgens haar te veel betaalde, behoort deze vordering niet tot de bevoegdheid van de politierechtbank (7). Een vordering op basis van artikel 601bis van het Ger. W. tot vergoeding van schade ontstaan uit een verkeersongeval is immers gebaseerd op een verbintenis uit een delict of quasidelict of, bij eigen-schadeverzekering of regres en dergelijke, op een contractuele basis. De terugvordering van de onverschuldigde betaling vloeit evenwel voort uit een quasicontract of oneigenlijke overeenkomst. De vordering beoogt te dezen niet de vergoeding van de door het ongeval ontstane schade, maar gaat terug op het oneigenlijke contract dat de (beweerde) onverschuldigde betaling doet ontstaan. Het oneigenlijke contract is een zelfstandige verbintenis, waarvan de oorzaak niet te vinden is in de aanleiding van de gedane (onverschuldigde) betaling, maar in die betaling zelf.

3b. Eigen schade

De vordering van een eigenaar van een voertuig tegen de verzekeraar «eigen schade» ter vergoeding van de schade veroorzaakt aan het voertuig door een uitstekende kassei op het wegdek behoort volgens de Rechtbank van Koophandel te Gent (8) tot de bevoegdheid van de politierechtbank. Zij voegt eraan toe dat de contractuele of extracontractuele aard van de vordering van geen belang is bij de beoordeling van de materiële bevoegdheid van de politierechtbank.

Iemand geraakte met zijn wagen van de baan en kwam op de spoorwegbedding terecht. Volgens de bestuurder was zijn achterband losgekomen van de wielvelg en vervolgens leeggelopen. Hij werd evenwel door de politierechtbank veroordeeld wegens inbreuken op de wegcode en alcoholintoxicatie. De betrokken persoon was echter verzekerd en vorderde zijn eigen schade terug van zijn omniumverzekeraar, die dekking weigerde. De Arrondissementsrechtbank te Mechelen (9) was van oordeel dat de vordering voor de politierechtbank diende beslecht te worden, vermits de vordering betrekking heeft op schade die volgt uit een verkeersongeval.

De Arrondissementsrechtbank te Luik (10) opteerde voor een zeer ruime interpretatie van artikel 601 van het Ger. W. Zij was van oordeel dat de politierechtbank bevoegd is in een geschil tussen een omniumverzekeraar en een verzekerde naar aanleiding van schade die ontstaan is aan de motor van een voertuig ten ge-

(1) Arrondrb. Gent 18 maart 2002, *T. Vred.* 2004, 149.
(2) Pol. Gent 25 februari 2002, *T. Vred.* 2004, 149.
(3) Pol. Brugge 16 september 2004, A.R. nr. 03/226/1, onuitg.
(4) Pol. Luik 18 juni 2003, *T. Vred.* 2004, 268.
(5) Arrondrb. Luik 28 september 2003, *T. Vred.* 2004, 268.
(6) Pol. Brugge 28 november 2003, A.R. nr. 2001/6248/1, onuitg.
(7) Pol. Gent 28 juli 2005, *T.G.R. – T.W.V.R.* 2005, 336.
(8) Kh. Gent 12 mei 2003, *T.G.R.* 2003, 268.
(9) Arrondrb. Mechelen 10 april 2002, *Verkeersrecht* 2003, 70.
(10) Arrondrb. Luik 13 november 2003, *J.L.M.B.* 2004, 733.

volge van het rijden door een enorme plas water. Er dient bijgevolg geen sprake te zijn van een inbreuk op de verkeerswetgeving om van een «verkeersongeval» te kunnen spreken.

Wanneer de vordering erin bestaat om betaling te bekomen van een bepaald kapitaal dat contractueel bedongen werd in het kader van een verzekeringspolis voor personen en die van forfaitaire aard is, heeft men te maken met een vordering die op zich volledig losstaat van de eventuele verantwoordelijkheid m.b.t. een verkeersongeval. Dergelijke vorderingen hebben enkel betrekking op de verzekeringsovereenkomst en dienen bijgevolg bij de rechtbank van eerste aanleg gebracht te worden (1).

3c. Arbeidsrechtelijke verhoudingen

In het geval dat een werknemer zijn bedrijfswagen niet voor privédoeleinden mocht gebruiken, dit echter wel deed, en op zondagnamiddag omstreeks 16u er een verkeersongeval mee veroorzaakte, kan de werkgever van zijn werknemer een vergoeding vorderen voor de schade die ontstaan is uit dat verkeersongeval en heeft dit niet tot gevolg dat er *in casu* sprake zou zijn van een «geschil inzake arbeidsovereenkomsten», in de zin van artikel 578, 1° van het Ger. W., waarvoor de arbeidsrechtbank bevoegd zou zijn. Wanneer in dit geval door de werkgever schadevergoeding wordt gevorderd voor schade die hij lijdt ten gevolge van een door de werknemer veroorzaakt verkeersongeval, is de bevoegde rechtbank in beginsel de arbeidsrechtbank, doch het kan ook de politierechtbank zijn (2).

Geheel anders is de situatie wanneer aan een werknemer penale boetes werden opgelegd door een politierechtbank wegens een aantal verkeersovertredingen, begaan in de uitoefening van zijn arbeidscontract, waarvoor de werkgever, als burgerlijk aansprakelijke, mede solidair werd veroordeeld. Als de werkgever die werknemer wil dagvaarden in betaling van dat bedrag, dan dient dit te gebeuren voor de arbeidsrechtbank, onder toepassing van bovengenoemd artikel 578, 1° van het Ger. W. (3)

E. BESLUIT

Er werd in deze bijdrage getracht een systematisch overzicht te geven van de recente gepubliceerde en niet-gepubliceerde rechtspraak aangaande de burgerlijke bevoegdheid van de politierechtbank. Sommige rechtbanken gaan hierin zeer ver en voelen zich hierbij gesteund door de rechtspraak van het Hof van Cassatie, die een ruime en exclusieve bevoegdheid aan de politierechtbanken heeft gegeven.

Anderzijds worden er toch grenzen gesteld door bepaalde politie- en arrondissementsrechtbanken, die er toch op toezien dat er nog steeds een (rechtstreeks) oorzakelijk verband aanwezig is tussen de vordering en een verkeersongeval.

RÉSUMÉ

Plus de 10 ans après l'insertion de l'article 601bis dans le Code judiciaire il semble que les juristes de terrain font toujours preuve d'une grande créativité en vue d'étendre la large compétence du tribunal de police.

Cette contribution vise à donner un aperçu systématique de la jurisprudence publiée et non publiée (dans la période 2002-2006) relative à la compétence civile du tribunal de police.

Une grande attention est donnée à la notion d'«accident de la circulation» qui suscite encore beaucoup de confusion, entre autres par le fait que cette notion est définie différemment dans les différents domaines du droit de la circulation. De même la problématique des accidents de la circulation intentionnels se rencontre toujours dans la pratique judiciaire.

Est examinée ensuite la question de savoir dans quelle mesure une action récursoire d'une compagnie d'assurances peut être introduite ou non près du tribunal de police et – inversement – les actions d'un preneur d'assurance à l'encontre de son assureur.

Une lecture de la jurisprudence nous enseigne que certains tribunaux accordent une large compétence au tribunal de police et ils se sentent confortés par la jurisprudence de la Cour de cassation. D'autre part des limites sont néanmoins fixées par certains tribunaux de police et d'arrondissement qui regardent attentivement à ce qu'il existe encore et toujours un lien (direct) de causalité entre l'action et un accident de la circulation.

La loi du 20 juillet 2006 et son incidence sur l'assurance RC vie privée

François Feron
Avocat

La modification de l'article 41 de la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre par la loi du

20 juillet 2006 (*M.B.* 28 juillet 2006) est passée relativement inaperçue.

- (1) Arrondrb. Namen 17 februari 2003, *J.T.* 2003, 296; *T. Vred.* 2004, 152.
- (2) Pol. Brugge 24 oktober 2002, A.R. nr. 2001/6173/1, onuitg.
- (3) Arrondrb. Gent 25 oktober 2004, A.R. nr. 04/21/E, onuitg.